

ה"ת 47003/02/21 - תומר אחיאל נגד מדינת ישראל, פאיז אמטיר

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 47003-02-21 אחיאל נ' מדינת ישראל ואח'
תיק חיצוני: 910315/2020

בפני	כבוד השופט אלעד לנג
המבקש	תומר אחיאל
נגד	
המשיבים	1. מדינת ישראל 2. פאיז אמטיר

החלטה

החלטה

1. בפניי בקשה להורות על החזרת רכב מסוג לנדרובר לז.ז. מס' 97-198-15 (להלן: "**הרכב**") התפוס על ידי **המשיבה 2** - משטרת ישראל, כאשר קיימת מחלוקת האם יש להחזירו **למבקש**, מר תומר אחיאל - הבעלים הרשום של הרכב או אל **המשיב 1**, מר פאיז אמטיר - הוא אשר רכש את הרכב מצד שלישי לאחר שהרכב נגנב מהמבקש על גורם שזהותו אינה ידועה.
2. ביסודה של המחלוקת הטעונה הכרעה בהליך שבפני עומדת השאלה האם המשיב 1 רכש את הרכב מצד שלישי בתנאי "תקנת השוק" לפי סעיף 34 לחוק המכר, תשכ"ח-1968 (להלן: "**חוק המכר**") או אז יהא המשיב 1 זכאי לקבל לחזקתו ובעלותו את הרכב מהמשיבה 2, אם לאו - יהא המבקש זכאי כי הרכב יושב לחזקתו בהיותו הבעלים הרשום של הרכב.

העובדות הרלוונטיות לבקשה

3. הרכב נרכש על ידי המבקש בשנת 2003. בשנת 2007 דיווח המבקש למשטרת ישראל על כך כי הרכב נגנב ממנו וביום 3.12.20, היינו בחלוף כ-13 שנים, נתפס הרכב על ידי המשיבה 2 כשהוא נהוג על ידי המשיב 1 אשר טען לבעלות בו.
4. ביום 30.5.21, הוגש כנגד המשיב 1 כתב אישום בגין עבירות של החזקת נכס החשוד כגנוב, זיוף סימני זיהוי של הרכב, נהיגה ללא רישיון רכב ונהיגה ברכב ללא ביטוח, ונטען כי המשיב 1 רכש את הרכב מצד שלישי שזהותו אינה ידועה למאשימה, מבלי שקיבל לידיו את רישיונות הרכב וללא לוחיות זיהוי. על פי עמוד 1

עובדות כתב האישום, ביום 3.12.20, נתפס המשיב 1 נוהג ברכב ללא לוחית זיהוי קדמית, בלי רישיון רכב (טסט) ובלי ביטוח לרכב. בחלקו האחורי של הרכב הותקנה לוחית זיהוי עם מספר רכב השייך לאביו של המשיב 1 בעוד לוחיות הזיהוי הקדמיות של הרכב העלו כי מדובר ב"רכב" הרשום עד היום בבעלות המבקש במשרד הרישוי (ראה לעניין זה מסמך שסומן כ-1/ת).

תמצית טענות הצדדים

5. המבקש טוען כי היה ונותר הבעלים של הרכב, ומשהרכב נמצא, חרף חלוף השנים, יש להשיבו לחזקתו ולהכיר בבעלותו בו.
6. המשיב 1 טוען כי רכש את הרכב כדין בתנאי "תקנת השוק" היינו לפי סעיף 34 לחוק המכר, ומכאן כי גם אם המבקש רשום כבעלים החוקיים של הרכב, הרי שיש לקבוע כי על המשיב 2 להשיב את הרכב לחזקתו ולהכיר בבעלותו בו.

דין והכרעה

7. המחלוקת שהתגלעה בין הצדדים תוכרע בהתאם לשאלה האם רכש המשיב 1 את הרכב בתנאי "תקנת השוק" ע"פ סעיף 34 לחוק המכר, המקנה לו עדיפות על פני זכות הבעלות של המבקש, אם לאו.
8. כידוע, הכלל הבסיסי בדיני קניין הוא שאין אדם יכול להקנות לאחר יותר זכויות מאלה המוחזקות על ידו, וכי חריג לכלל זה, בכל הנוגע לנכסי מיטלטלין הוא "תקנת השוק" הקבועה בסעיף 34 לחוק המכר המסדירה את התחרות בין רוכש נכס לבין בעליו המקורי. נטל ההוכחה להתקיימות תנאי תקנת השוק מוטל על הטוען לתחולת ההגנה, ובענייננו על המשיב 1 (ראה: ע"א 4682/92 **עזבון המנוח סלים עזרא שעה ז"ל נ' בית טלטש בע"מ**, פ"ד נ"ד(5) 252).
9. בהתאם להלכה הידועה שנקבעה ב"הלכת כנען" (ע"א 5664/93 **כנען נ' ממשלת ארה"ב**, פ"ד נ"א(1) ו-דנ"א 2568/97 **כנען נ' ממשלת ארה"ב**, פ"ד נ"ז(2) 632) על הטוען להתקיימותה של תקנת השוק להוכיח **6 תנאים מצטברים** והם: **א.** קיומו של הסכם מכר. **ב.** ביחס לנכס נד. **ג.** הנכס נקנה ממוכר העוסק במכירת נכסים מסוגו של הממכר. **ד.** המכירה נעשתה במהלך העסקים הרגיל. **ה.** הנכס נמסר לחזקת הקונה. **ו.** הקונה רכש את הנכס בתום לבו. ודוק: הלכת כנען יושמה בפסקי הדין של בתי המשפט גם בעניינים של כלי רכב, וכוחה יפה גם באשר לנסיבות ענייננו בהתאם לטענת המשיב 1 לפיה הרכב נרכש על ידו כ"גרזטאה" היינו כרכב ש"ירד מן הכביש" לשם שימוש בחלפיו (ראה, למשל, ע"א 167/65 **קיבוץ גליל ים נ' זכריה**, פ"ד ל"א(1) 236).
10. יישומן של אמות המידה שנקבעו בהלכת כנען על נסיבות ענייננו מובילות למסקנה ברורה לפיה

המשיב 1 בעניינו אינו זכאי ליהנות מהגנת תקנת השוק הקבועה בסעיף 34 לחוק המכר. להלן אבאר מסקנתי זו:

11. המשיב 1 סיפר בעדותו בפני בית המשפט כי רכש את הרכב כאשר ראה את הצד השלישי נוהג ברכב ברחוב, או אז עצר אותו וביקש ממנו לרכוש את הרכב (ראה פרו' עמ' 6 מש' 2). בהמשך לכך מסר המשיב 1 כי נפגש עם מוכר הרכב במוסך שבבעלותו ושילם לו תמורה בסך 7,000 ₪ כנגד מסירת הרכב. המשיב 1 הציג בפני בית המשפט צילום של הסכם מכר שנערך עם הצד השלישי בו נטען כי הרכב "הורד מהכביש באופן חוקי" (המסמך סומן 1/נ ותורגם מהשפה הערבית לפרו' הדיון בעמ' 5 ש' 1-9). חרף כך, מסר המשיב 1 בחקירתו בבית המשפט כי לא נמסר לו כל אישור על כך שהרכב "הורד מהכביש", וממילא לא נמסר לידו כל מסמך המעיד על זהות הרכב, או על זהות הבעלים בו (פרו' עמ' 8 ש' 17-19). הינה כי כן, על אף שהמשיב 1 הציג בפני בית המשפט הסכם מכר (ובהקשר זה יוטעם כי לא נעלמה מעיני בית המשפט העובדה שהסכם מכר זה לא נמצא בתיק החקירה המשטרתי בו נחקר המשיב 1 כחשוד - עובדה שיש בה לעורר חשד מסוים בדבר אותנטיות המסמך שהוצג בפני בית המשפט) ועל אף שעניינו עוסק "בנכס נד", הרי שלא ניתן לומר כי "הנכס נקנה ממוכר העוסק במכירת נכסים מסוגו של הממכר", וממילא המכירה לא בוצעה "במהלך העסקים הרגיל" של המוכר. כך, משהרכב נרכש מהצד השלישי "ברחוב", כאשר הצד השלישי נוהג ברכב בעצמו, לא ניתן לומר כי זה נרכש "במהלך העסקים הרגיל" של הצד השלישי, וממילא לא הובאה בפני בית המשפט כל ראיה לכך כי הצד השלישי "עוסק במכירת נכסים מסוגו של הממכר". בהקשר זה, יוטעם כי לכל היותר ניתן לומר באשר לאותו צד שלישי כי זה החזיק מוסך לתיקון כלי רכב, אך אין ולא הובאה בפני בית המשפט כל ראיה לכך כי מדובר בסוחר רכב, קל וחומר בסוחר מורשה למכירת כלי רכב (ראה לעניין זה ע"א 448/74 אוטו בלה נ' לקי - דרייב בע"מ, פ"ד ל(2) 207).

12. ויודגש, תקנת השוק שבסעיף 34 לחוק המכר לא נועדה להעניק הגנה לרוכשי כלי רכב משומשים הרוכשים את רכבם מאדם פרטי, אלא זו נועדה להגן על אנשים הרוכשים כלי רכב מסוחר רכב מורשים העושים כן במהלך העסקים הרגיל (וראה: רע"א 2452/08 לאה אברהמי נ' אריה חב' ביטוח בע"מ (פורסם במאגרים)).

13. יתירה מכך, העובדות שהוצגו בפני בית המשפט מעידות במידה רבה גם על אי התקיימות דרישת תום הלב של הקונה, שהרי לא ניתן לקבל את טענת המשיב 1 לפיה קנה את הרכב כ-"גרוטאה" רק "בשביל חלקים", כלשונו, מקום בו הוא הודה בעדותו כי ראה את הרכב נוסע בכביש נהוג על ידי הצד השלישי, כאשר בסופו של יום הרכב נתפס כשהוא נהוג על ידי המשיב 1 עצמו, כשלוחיות הזיהוי של הרכב בחלקו הקדמי והאחורי אינן תואמות. בהקשר זה יובהר כי יש לדחות את טענת המשיב 1 לפיה במקום בו רכש את הרכב, בכפר עקב, "אין דין ואין דין" וכל אחד נוהג כראות עיניו, מקום בו המשיב 1 עותר להעניק לו את הגנת הדין על חיי המסחר בהתאם ל"תקנת השוק" הקבועה בסעיף 34 לחוק המכר. עוד אוסיף, מבחינת למעלה מן הנדרש, כי גם מחיר התמורה ששילם המשיב 1 לצד השלישי, סך של 7,000 ₪ אינה מהווה "תמורה ממשית" לשוויו של הרכב בעת רכישתו (סכום המגיע כדי מספר עשרות אלפי שקלים על פי עדות המשיב 1 עצמו) וגם בכך יש כדי להעיד על חוסר תום לבו של המשיב 1 (ראה: ע"א (חי') עמוד 3

3495/06 בדר טליע נ' מגדלת חב' לביטוח בע"מ (פורסם במאגרים).

14. עוד אוסיף, כי חרף העובדה שבדיון שהתקיים ביום 9.5.21, אליו נדרשו הצדדים להביא את "כלל ראיותיהם" (ראה החלטה מיום 21.4.21) לא הביא המשיב 1 ראיות לעניין רכישת הרכב מהצד השלישי ובכלל כך נמנע אף מלזמן לעדות בבית המשפט את הצד השלישי ממנו רכש את הרכב לפי טענתו. מחדל זה לא רופא אף בדיון שהתקיים ביום 30.5.21, וזאת למרות שבית המשפט נענה לבקשת ב"כ המשיב 1 לקיים דיון נוסף בבקשה אליו יוזמנו עדי המשיב 1. גם בדיון הנוסף שהתקיים ביום 30.5.21 בפני בית המשפט לא זומן, וממילא לא הגיע, הצד שלישי למסור עדותו ולתמוך בטענות המשיב 1 בדבר התקיימות תנאי "תקנת השוק" על עסקת המכר של הרכב. בהקשר זה אזכיר כי הימנעות המשיב 1 מלהביא ראיות הרלוונטיות להוכחת טענתו רובצת לפתחו של המשיב 1 משהיא מקימה חזקה לפיה אילו ראה או עדות שכזו הייתה מוצגת בפני בית המשפט, הרי שהיה בה לתמוך דווקא בגרסת היריב (ראה: ע"א 989/03 חוטר ישי - משרד עורכי דין נ' יעקב חנינזון (פורסם במאגרים)).

15. סיכומם של דברים, המשיב 1 - עליו מוטל נטל הראיה - לא הוכיח התקיימותם של תנאי סעיף 34 לחוק המכר, ומכאן שאין בכוחו לגבור על בעלותו הרשומה של המבקש ברכב. **משכך, נדרשת המשיבה 2 להשיב את הרכב לחזקתו של המשיב 1 מכח בעלותו הרשומה ברכב.**

16. בדיון שהתקיים בבית המשפט ביום 30.5.21 נמסר על ידי נציג המשיבה 2 כי משהוגש כתב אישום נגד המשיב 1, הרי שהמשיבה 2 נדרשת להמשיך ולהחזיק ברכב על מנת לאפשר למשיב 1, בין היתר, לערוך בחינה עצמאית, באמצעות מומחה מטעמו בדבר טענת המאשימה להיותו של הרכב מזויף. משכך הם הדברים, אני סבור כי אכן יש להותיר בשלב זה את הרכב בחזקת המשיבה 2 וזאת לפרק זמן מוגדר, במהלכו יידרש המשיב 1 להודיע אם ברצונו לערוך לרכב בדיקה עצמאית, או אז ייקבע מועד עד אליו יידרש המשיב 1 לערוך בדיקה זו, לאחריה יושב הרכב לחזקת בעליו החוקיים - הוא המבקש.

17. **לפיכך בעניין זה, אני מאריך את תוקף החזקת הרכב בידי המשיבה 2 עד ליום 15.7.21 - עד למועד זה יידרש המשיב 1 להודיע, כאמור לעיל, האם בכוונתו לערוך בדיקה מטעם מומחה מטעמו אם לאו.**

18. הוצאות ההליך - משהתקבלה בקשת המבקש ונדחתה טענת המשיב 1, מן הדין לפסוק את הוצאות ההליך לזכות המבקש. יוזכר כי בדיון שהתקיים ביום 9.5.21, הסכים המשיב 1 לכך שייפסקו נגדו הוצאות לאור האפשרות שניתנה לו לקיים דיון נוסף בבקשה ולהביא אליו עדים מטעמו חרף כך שבהתאם להחלטת בית המשפט אמורים היו הצדדים להביא לדיון זה את כל ראיותיהם. בהמשך לכך, נפסקו לטובת המשיב 1 הוצאות בסך 3,000 ₪, והתקיים דיון נוסף במעמד הצדדים, אליו, בסופו של יום לא התייצבו עדים מטעם המשיב 1 (גם נציג המשיבה 2, שלא התייצב לדיון הראשון שהתקיים בבקשה - נשאל על ידי ב"כ המשיב 1 שאלות בודדות שלא היה בהן כדי לתרום לטענות המשיב 1 כלל ועיקר). על אף שהוצאות אלה נפסקו בדיון ואין מקום לשנותם, אני סבור כי יש להתחשב בהוצאות אלה

בעת פסיקת הוצאות ההליך כולו. בנוסף, הבאתי בחשבון את העובדה כי המשיב 1 השקיע בשנת 2018 סכום לא מבוטל של כספים בשיפור ותיקון הרכב וזאת בסכום המגיע כדי מספר עשרות אלפי שקלים - השקעה ממנה צפוי המבקש ליהנות משנקבע כי הרכב יוחזר לידי, למצער הנאה חלקית לנוכח העובדה שחלפו כ-3 שנים מאז ביצוע השקעה זו. **סיכומם של דברים, אני קובע כי הוצאות ההליך בהם יחויב המשיב 1, כולל סכום ההוצאות שנקבע בהחלטה מיום 9.5.21 יעמדו על סך של 3,000 ₪ בלבד.**

זכות ערעור כדין.

ניתנה היום, כ' סיוון תשפ"א, 31 מאי 2021, בהעדר הצדדים.